

Saturs

Priešvārds	XIII
Autora priešvārds	XV
Izmantotie saīsinājumi.....	XVI
Atsaucēs saīsināti norādītie Juridiskās literatūras un tiesu prakses avoti ar norāžu paraugiem	XVII
Ievads	1
I. Laulāto likumisko mantisko attiecību visspārīgs raksturojums	6
A. Vīra pārvaldības sistēmas pamatnotelkumi.....	6
1. Laulāto mantas piederības šķirtība	7
2. Laulāto kopīgā manta un tās sadalījums	8
3. Laulāto kopīgās mantas dalīšana	9
B. Laulāto vlenlīdzīgas pārvaldības sistēmas pamatnotelkumi	10
1. Laulāto mantas piederības šķirtība	11
2. Laulāto kopīgā manta un tās sadalījums.....	11
3. Laulāto kopīgās mantas dalīšana	12
II. Problēmjautājumi un viedokļu dažādība	14
A. CL 89.p.1.d. ietvertā norāde uz CL 91.p. regulēto laulātā atsevišķo mantu	15
B. Laulāto kopīgās mantas sastāvs	16
C. Vienu laulātā rīcību ar laulības laikā iegūto mantu	18
1. Trešo personu aizsardzības ideja	18
2. Otra laulātā aizsardzības ideja	19
D. Laulāto kopīgās mantas dalīšanas tiesiskais regulējums.....	21
1. Laulāto kopīgās mantas dalīšanas izpratne praksē	21
2. Laulāto kopīgās mantas dalīšanas mērķis.....	24
E. Kur meklēt vlenotu atbildi?	25
1. Mantas šķirtības princips.....	26
a) Gramatiskā iztulkojuma nepieļaujamība.....	26
b) Mantas šķirtības principa izpratne	27

2.	Mantas pilnīga juridiska un faktiska sadalīšana	28
3.	Vienotas atbildes meklējumu pamats	29
III.	Laulāto mantas jēdziens, tās veidi un laulāto mantas masas.....	30
A.	Mantas jēdziens.....	30
1.	Termina "manta" citas nozīmes	31
2.	Manta kā tiesību kopība.....	32
a)	Kustamā un nekustamā manta	32
b)	Manta kā privātiesiskās apgrozības objekts	33
3.	Mantas sastāvs.....	35
a)	Atsevišķas mantā ietilpst ošās tiesības	37
b)	Izmaiņas mantas sastāvā.....	38
4.	Galvenā un sevišķā manta	39
5.	Surogācijas princips	40
6.	Manta un citas līdzīgas "kopības"	42
a)	Ķermenisku lietu kopība	42
b)	Mantojums	43
B.	Laulāto manta, tās veidi un mantas masas.....	44
1.	Laulāto mantas veidi un mantas masas.....	45
2.	Laulāto mantas masu savstarpējā tiesiskā norobežotība.....	46
a)	Laulātajam atsevišķi piederošās mantas raksturs	46
b)	Tiesiskās norobežotības mērķis	47
c)	Atšķirīgais tiesiskais regulējums.....	48
3.	Laulāto mantas masu mijiedarbība	49
a)	Laulāto savstarpējie pienākumi.....	49
b)	Laulība kā laulāto saimnieciska kopība	50
c)	Laulības izbeigšanās ietekme uz laulāto mantu	51
d)	Taisnīga izlīdzinājuma iespējamība	53
IV.	Laulātā atsevišķā manta	54
A.	Pirmslaulības manta.....	55
1.	Mantas iegūšanas laika kritērijs.....	56
2.	Atsevišķu tiesību iegūšanas brīdis	57
3.	Pirmslaulības manta un surrogācijas princips	58
B.	Ar līgumu noteiktā atsevišķā manta.....	59
1.	Līguma par atsevišķas mantas noteikšanu jēdziens	59
a)	Līgumslēgšanas brīvības ierobežojums	60

b)	Atšķirība no laulības līguma par visas laulāto mantas šķirtību	60
2.	Līguma par atsevišķas mantas noteikšanu saturs.....	61
a)	Noteiktības pakāpe un "nākotnē iegūstamā" manta	61
b)	Atsevišķas mantas noteikšanas piemēri	62
3.	Līguma par atsevišķas mantas noteikšanu saistošais spēks	63
a)	Laulāto savstarpējās tiesiskās attiecības	63
b)	Laulāto tiesiskās attiecības ar trešajām personām.....	64
C.	Priekšmeti, kas noder tikai viena laulātā personīgal līetošanai val nepieciešami viņa patstāvīgā darbā	66
1.	Priekšmeti, kas noder personīgai līetošanai	67
2.	Priekšmeti, kas nepieciešami patstāvīgā darbā	68
D.	Bez atlīdzības legūtā manta	70
1.	Manta, kas iegūta dāvinājuma ceļā	70
a)	Dāvinājumi laulāto starpā	71
b)	Trešās personas dāvinājums vienam laulātajam	72
2.	Manta, kas iegūta cita veida bezatlīdzības iegūšanas ceļā	72
3.	Laulātā prasījumi, kas izriet no viņa personības tiesību aizskāruma	74
E.	Atsevišķas mantas ienākumi	74
1.	Atsevišķas mantas ienākumu jēdziens	75
a)	Dabiskie un civilie augļi	75
b)	Citi atsevišķas mantas ienākumi	76
c)	Ķermeniskas lietas pieaugumi	77
2.	Otra laulātā līdzdalība ienākumu gušanā	78
a)	Ienākumi, kas iegūti bez otru laulātā līdzdalības	78
b)	Ienākumi, kas iegūti ar otru laulātā līdzdalību	79
3.	Ienākumi, kas nodoti ģimenes un kopīgās mājsaimniecības vajadzībām	80
a)	Ģimenes un kopīgās mājsaimniecības vajadzības	80
b)	Ienākumu nodošana	82
F.	Manta, ar ko atvletota cīta atsevišķā manta	82
1.	Mantiskie labumi, kas iegūti surrogācijas ceļā	83
2.	Izņēmumi no surrogācijas principa	85
V.	Laulāto kopīgā manta	86
A.	Laulāto kopīgās mantas rašanās (iegūšanas) priekšnotelkumi	86

B. Kopīgās mantas sadalījums laulāto starpā	88
1. "Mantas iegūšana" un kopīgās mantas sadalījums	88
2. Laulāto kopīgās mantas vienlīdzīga sadalījuma prezumpcija	90
3. Kopīgā manta kā kopīpašuma paveids un šī viedokļa kritika	90
4. Kopīgā manta kā tiesību kopība un mantas vērtības sadalījuma kritērijs	93
a) "Laulātā daļa laulāto kopīgajā mantā"	93
b) Mantas vērtības sadalījuma kritērijs	95
C. Kopīglī legūtā manta	97
1. Manta, kas iegūta kopīgi noslēgta darījuma rezultātā	97
a) Kopīgi noslēgts darījums	97
b) Darījums, kas noslēgts, izlietojot "atslēgas varu"	99
2. Manta, kas iegūta laulāto kopīga darba (darbības) rezultātā	102
3. Mantiskie labumi, kas cēlušies no kopīgās mantas	103
D. Manta, ko ieguvis viens laulātā ar abu laulāto līdzekļiem	105
1. Manta, ko darījuma rezultātā ieguvis viens laulātā ar abu laulāto līdzekļiem	105
a) Abu laulāto līdzekļi	106
b) Laulāto personīgo līdzekļu "apvienošana"	107
c) Līdzekļu apvienošana un surogācijas princips	108
2. Darījuma rezultātā iegūtās kopīgās mantas sadalījums	109
3. Uz cita tiesiska pamata ar abu laulāto līdzekļiem iegūtā manta	110
E. Manta, ko ieguvis viens laulātās ar otru laulātā darbības palīdzību	111
1. "Otra laulātā darbības palīdzības" jēdziens	112
a) Otra laulātā tieša līdzdalība	112
b) Otra laulātā netieša līdzdalība	113
2. Laulāto pienākums uzturēt ģimeni	114
a) Pienākuma uzturēt ģimeni apjoms	114
b) Pienākuma uzturēt ģimeni izpildes veids	116
3. Mājsaimniecības vešanas un laulāto kopīgo bērnu aprūpes (uzraudzības) juridiskais novērtējums	116
a) Ikdienas rūpju juridiskā nozīme	117
b) Mantisku (naudā novērtējamu) kritēriju mazsvarīgums	118

c) Mantas iegūšanas laiks	120
4. Kritēriji, pēc kuriem jānosaka ar otru laulātā netiešu līdzdalību iegūtās mantas sastāvs un tās sadalījums	120
a) Ģimenes un kopīgās mājsaimniecības vajadzību nozīme	121
b) Laulātā darbības raksturs un pastāvošo šaubu novēršana	122
c) Citām vajadzībām paredzētā manta	124
5. Princiālā atšķirība no līgumiskās laulāto mantas kopības sistēmas	124
F. Cītādā veidā legūtā manta, kas atzīstama par laulāto kopīgo mantu	125
1. Laulātā atsevišķas mantas ienākumi	125
2. Ar līgumu noteiktā kopīgā manta	126
a) Līguma par kopīgās mantas noteikšanu jēdziens	127
b) Atšķirība no laulātās līguma par laulāto mantas kopību	127
c) Līguma par kopīgās mantas noteikšanu saturs	128
d) Līguma par kopīgās mantas noteikšanu saistošais spēks	129
VI. Laulātā atsevišķi legūtā manta	131
A. Laulātā atsevišķi legūtās mantas vispārīgs raksturojums	132
1. Ideja par trīs laulāto mantas veidiem	132
2. Atsevišķi iegūtās mantas sastāvs	134
B. Manta, kas iegūta pēc laulāto kopdzīves un kopīgas salīmniecības vešanas pārtraukšanas	134
1. Laulāto kopdzīves un kopīgas salīmniecības vešanas pārtraukšana	135
2. Mantas iegūšanā izlietoto līdzekļu avots	136
C. Cīta atsevišķi legūtā manta	137
1. Ienākumi no algota darba, profesionālās vai salīmniecības darbības	137
a) Ienākumi no laulātā darba (darbības)	137
b) Ģimenes un kopīgās mājsaimniecības vajadzības	138
2. Atsevišķi iegūtās mantas ienākumi un surogācijas princips	139
D. Iespējamie grozījumi likumā	140
1. Iespējamo likuma grozījumu saturs	140
2. Iespējamo likuma grozījumu radītais rezultāts	141

VII. Laulātā tiesība uz atbilstošu atlīdzību par Izdarīto ieguldījumu otra laulātā mantā	143
A. Laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību teorētiskais attalsnojums un tā apstiprinājums praksē	144
1. Laulāto īpašais tiesiskais statuss attiecībā vienam pret otru	145
2. Stāvoklis tiesu praksē	146
B. Laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību norobežošana no cītīem laulāto savstarpējiem prasījumiem.....	147
1. No līguma izrietoši atlīdzības vai atdošanas prasījumi.....	147
2. Prasījums par dāvinājuma atsaukšanu vai cita veida "bezatlīdzības" piešķiruma atdošanu	149
3. Prasījumi, kas saistīti ar laulāto kopīgās mantas dalīšanu vai rīcību ar laulāto mantu.....	149
4. Prasījums par līdzekļu došanu uzturam pēc laulības šķiršanas	150
C. Laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību tiesiskais pamats	152
1. Prasījums no netaisnas iedzīvošanās	152
a) Rašanās priekšnoteikumi	153
b) Prasījuma piemērotība laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību izlietošanai	154
2. Prasījums par izdevumu atlīdzināšanu	154
a) Rašanās priekšnoteikumi	155
b) Prasījuma piemērotība laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību izlietošanai	157
c) Neuzdota lietvedība	158
3. No CL 84.p. noteikumiem "izrietošs" prasījums	159
a) Laulāto solidaritātes princips	159
b) No CL 84.p. atvasinātais tiesību noteikums.....	160
4. Laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību regulējums Vācijas un Šveices tiesībās.....	161
a) Vācijas tiesības	161
b) Šveices tiesības	163
c) Laulāto likumisko mantisko attiecību sistēmu salīdzinājums	164
D. Laulātā tiesības uz atbilstošu atlīdzību rašanās prlekšnotelkumi un atlīdzības apmērs.....	166
1. Rašanās priekšnoteikumi	166
a) Laulības laikā izdarīts ieguldījums otra laulātā mantā	167

b) Atbilstoša pretizpildījuma neesamība	168
c) Ieguldījums, kas nerada laulātā tiesību uz atbilstošu atlīdzību	169
d) Laulības izbeigšanās	171
2. Atlīdzības apmērs	172
a) Mantas palielinājuma kritērijs	173
b) Citi kritēriji	174
VIII. Laulāto kopīgās mantas sastāva un tās sadalījuma laulāto starpā notelkšana	176
A. Laulāto kopīgās mantas sastāva un tās sadalījuma notelkšanas lemesli un kārtība	176
1. Atsevišķu iemeslu apskats	176
2. Laulāto kopīgās mantas sastāva un tās sadalījuma noteikšanas kārtība	178
B. Laulātā plenākums plerādīt savu līdzdalību kopīgās mantas iegūšanā	178
1. Ideja par laulāto kopīgās mantas esamības prezumpciju un tās kritika	179
2. Laulātā pierādīšanas pienākums	181
a) Laulāto savstarpējās tiesiskās attiecības	181
b) Pārdzīvojušā laulātā tiesiskās attiecības ar mirušā laulātā mantiniekiem.....	182
c) Laulāto tiesiskās attiecības ar trešajām personām.....	184
C. Tiesiskās prezumpcijas, kas laulāto atbrīvo no plerādīšanas plenākuma	184
1. Nekustamas lietas piederības prezumpcija	185
a) Piemērošanas joma	186
b) Tiesiskās sekas.....	187
c) Atspēkošana	189
2. Nekustamas lietas piederības prezumpcijas nozīme laulāto likumiskajās mantiskajās attiecībās	190
a) Laulāto savstarpējās tiesiskās attiecības	191
b) Laulāto tiesiskās attiecības ar trešajām personām.....	192
3. Līdzīgas prezumpcijas, kas attiecas uz kustamas mantas piederību.....	193
4. Laulāto kopīgās mantas vienlīdzīga sadalījuma prezumpcija	194
a) Piemērošanas joma	195
b) Tiesiskās sekas.....	195
c) Atspēkošana	196

5. Laulāto kopīgās mantas vienlīdzīga sadalījuma prezumpcijas nozīme	197
D. CL 89.p.2.d. un 91.p.2.d. noteikumu kopsakars	200
1. CL 91.p.2.d.1.teik. piemērošanas robežas	201
a) Laulāto tiesiskās attiecības ar trešajām personām.....	201
b) Laulāto savstarpējās tiesiskās attiecības	202
2. CL 91.p.2.d.2.teik. un ZGL 16.p.1.-a pk. paredzētā piebilde par laulātā atsevišķo mantu.....	205
a) Zemesgrāmatu atzīme vai piebilde ("piemetinājums").....	207
b) Ierakstīšanas pamats	209
c) Abu vai viena laulātā pieteikums.....	210
d) Piebildes neesamības sekas.....	212
e) Piebildes nozīme	215
IX. Tiesiskās sekas viena laulātā rīcībai ar laulības lalkā legūto mantu	218
A. Mantas pārvaldīšana	218
1. Mantas pārvaldītāja tiesības un pienākumi.....	218
2. Pārvaldībā nodotās nekustamās mantas sastāva prezumpcija	219
B. Viena laulātā formālā leģitīmācija un tās sekas	222
1. Formālā leģitīmācija un uzticības aizsardzības princips.....	222
2. Laulāto pienākums gādāt par nepieciešamās publicitātes piešķiršanu laulāto kopīgajai mantai	224
C. Viena laulātā rīcība ar kustamo mantu	225
1. Otra laulātā piekrišanas prezumpcija	227
2. Labticīgas iegūšanas priekšnoteikumi	230
a) Iegūšana uz tiesiska darījuma pamata	230
b) Ieguvēja labticība	231
c) Labticības prezumpcija un tās atspēkošana.	235
D. Viena laulātā rīcība ar nekustamo mantu	236
1. Zemesgrāmatas kā publicitātes līdzeklis	236
a) Obligātā ieraksta princips	237
b) Relatīvā ieraksta princips	238
c) Laulāto kopīgās nekustamās mantas publicitāte	241

2. Otra laulātā piekrišana rīcībai ar nekustamo mantu.....	242
a) CL 91.p.2.d.2.teik. un ZGL 16.p.1.-a pk. paredzētās piebildes par laulātā atsevišķo mantu raksturs un nozīme	242
b) Otra laulātā piekrišanas neesamības sekas.....	244
3. Zemesgrāmatu publiskās ticamības princips un labticīga ieguvēja aizsardzība	246
a) Zemesgrāmatu publiskās ticamības princips.....	249
b) Labticīgas iegūšanas tiesiskās sekas	251
c) Sekas, ja ieguvējs ir ļaunticīgs	252
4. Labticīgas iegūšanas priekšnoteikumi	254
a) Viena laulātā formālā leģitīmācija	254
b) Iegūšana uz tiesiska darījuma pamata	258
c) Iegūtās lietu tiesības nostiprināšana zemesgrāmatā	264
d) Ieguvēja labticība	265
e) Labticības prezumpcija un tās atspēkošana.	270
X. Laulāto kopīgās mantas dalīšana	272
A. Laulāto likumisko mantisko attiecību Izbelgšanās pamatl	272
1. Laulāto vienošanās	272
2. Viena laulātā nāve	273
3. Laulības šķiršana	274
4. Viena laulātā pieprasījums	274
B. Laulāto kopīgās mantas dalīšanas kārtība	276
1. Dalīšana vienošanās un tiesas ceļā	277
2. Dalāmās mantas sastāva un tās sadalījuma noteikšana	279
a) Dalāmajai mantai pieskaitāmās tiesības	279
b) Dalāmās mantas objekti	280
c) Dalāmās mantas sastāva noteikšana strīda gadījumā	281
d) Katram laulātajam atsevišķi piederošās mantas nošķiršana	282
e) Dalāmās mantas sadalījums laulāto starpā	283
f) Dalāmās mantas sadalījuma noteikšana	285
3. Laulāto prasījumu un saistību vērā nemšana	287
a) Laulāto saistības pret trešajām personām	288
b) Laulāto saistību pret trešajām personām iepriekšēja nokārtošana	290
c) Laulāto savstarpējie prasījumi un saistības	293
d) Laulāto savstarpējo prasījumu un saistību vērā nemšanas veids	294

Saturs

4. Mantas pilnīga juridiska un faktiska sadalīšana	295
a) Prasījums par mantas dalīšanu un tiesneša (tiesas) kā "padomdevēja" loma.....	296
b) Dalīšanas veidi.....	298
c) Dalīšanas veida izraudzīšanās kritēriji.....	300
d) Dalīšanai pakļauto mantisko labumu novērtēšana	306
e) Dalīšanas veida noteikšana tiesas spriedumā.....	309
C. Trešo personu iegūto tiesību aizsardzība	312
1. Trešo personu iegūtās tiesības	313
2. Trešo personu iegūto tiesību aizsardzības princips.....	314
a) Iegūto tiesību aizsardzības iemesli.....	315
b) Iegūto tiesību īpašās aizsardzības attaisnojums	315
c) Principa piemērošanas joma un būtība	316
3. Trešo personu iegūto absolūto tiesību aizsardzība	318
a) Trešo personu īpašuma un intelektuālā īpašuma tiesības	318
b) Citas trešo personu lietu tiesības.....	319
4. Trešo personu iegūto saistību tiesību aizsardzība.....	321
a) Trešo personu iegūto tiesību aizsardzības princips un laulāto kopīgās mantas dalīšana.....	322
b) Priekšnoteikumi	322
c) Tiesiskās sekas.....	326
Kopsavilkums	329
Izmantotie avoti.....	342
1. Juridiskā literatūra	342
2. Tiesu prakse.....	350
3. Normatīvie akti.....	359